

SIN

Numeri 33:11

“En zij verreiden van de Schelfzee, en legerden zich in de woestijn Sin.”

Dat is de zevende legerplaats, en wel in een woestijn, genaamd Sin. Een woestijn is een voor mensen onbewoonbare streek, dewijl er geen water of gewassen gevonden worden tenzij dan prikkelende doornen. Slechts slangen, schorpioenen en dergelijke schadelijke en vergiftige dieren houden zich daar op; het reizen door dergelijke woestijnen is daarom iets afgrijselijks.

God zegt door de profeet Hosea: “Ik zal hen in de woestijn voeren;” en dat zegt Hij geenszins als een dreiging, maar als een Vaderlijke tucht, en daarom voegt Hij er dadelijk bij: “En Ik zal naar hun hart spreken.”

Dat is alzo een geestelijke woestijn. Zij bestaat in een beroving van alles, waarop de mens buiten God zijn vertrouwen begeert te stellen, zodat hij alsdan gedrongen wordt zijn hoop alleen te vestigen op de levende God, hetgeen hij niet doet, zolang hij nog iets heeft, waarmee hij afgoderij bedrijven kan, en dat hem daarom ontnomen moet worden.

En als dat geschiedt, dan wordt hij op een geestelijke wijze in de woestijn geleid. Deze beroving van alle steunsels is deels uitwendig, deels inwendig en somtijds beiden tegelijk. Hoe dikwijls was David van alle uitwendige steun beroofd; maar nimmer in zulk een mate, als toen hij, volgens 1 Sam. 23, voor Saul in de woestijn Maon vluchtte, daar geheel ingesloten was en niet meer aan de handen van Saul ontkomen kon.

Hier was menselijke hulp en raad geheel onvermogen, en moest hij zich aan het Godsbestuur onbepaald overgeven, Die hem ook geheel onverwacht verlostte, doordat een boodschapper aan Saul berichtte, dat de Filistijnen in zijn land gevallen waren, waardoor hij genoodzaakt werd van het vervolgen van David af te zien, die hij zo goed als in zijn handen had.

In een gelijksoortige, doch niet geheel dezelfde toestand van verlatenheid bevond hij zich, toen hij voor zijn eigen zoon Absalom moest vluchten, en had de Heere het niet alzo bestuurd, dat Absalom meer gehoor geven moest aan de raad van Husai dan aan de wijzere van Achitofel, dan was het naar alle waarschijnlijkheid met David gedaan geweest.

Abraham had voor zijn geloof aan zijn nakomelingschap ook volstrekt geen zichtbare steun, maar wel veel, dat hem moest ontmoedigen en ter nederslaan, daar zijn huisvrouw niet slechts onvruchtbaar was, maar ook zulk een hoge ouderdom had bereikt, dat zij alleen nog door een wonder Gods baren kon.

Zien wij op de vrome koning Josafat, tegen wie een ontelbaar heir van vijanden optrok, dan horen wij hem zelf zeggen: “In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons opkomt. Wij weten niet wat wij doen zullen,” en hij voegt er bij: “Maar onze ogen zien op U.” Niets bleef hem over dan God.

Paulus kwam ook eens in Azië in zulk een engte, dat hij niets anders dan de dood voor zich zag, en geen middel om daaraan te ontkomen; maar hij zegt zelf, waartoe dat geschied was, namelijk, dat hij zijn vertrouwen niet zou stellen in zichzelf, maar vertrouwen zou op die God, Die de doden levendmaakt, 2 Cor. 1.

En hoe wonderlijk ging het met Petrus! Toen hij Jezus op de zee zag wandelen, gevoelde hij zich – hoe zal ik het zeggen – geleid of verleid – Jezus te vragen, dat Hij hem wilde bevelen tot Hem te komen. Toen Jezus het hem toestond, klom hij uit het schip op het water en wandelde op de zee, alsof het een vaste grond ware. Maar wat gebeurt nu?

Toen hij een poos gewandeld had en ver genoeg van het schip was, verhieven zich plotseling wind en golven, zodat alles onder zijn voeten op en neder ging, hetgeen hem een levendig bewustzijn gaf van de onvastheid van de bodem; verschrikken en zinken had gelijktijdig plaats. Jezus was zijn enige Toevlucht, tot Hem wendde hij zich ook met een luid roepen en daardoor werd hij behouden. En hoe dikwijls is het met de gelovigen gebeurd, dat zij in uitwendige omstandigheden geen uitkomst meer zagen of wisten, en zeggen moesten: “Zult Gij, Heere! geen uitkomst geven?” Deze uitwendige berovingen grijpen onze zinnelijkheid niet weinig aan en kunnen genoeg bekommering veroorzaken, zoals velen in ons midden uit eigen ervaring zullen kunnen getuigen.

Maar er zijn ook uitwendige, geestelijke berovingen, die wel niet zichtbaar, maar nog wel gevoeliger, smartelijker en moeilijker te verdragen zijn dan de eerstgenoemde. Door deze inwendige berovingen verliest de ziel haar troost en blijdschap, moed en licht, hetwelk de Schrift met deze en dergelijke woorden aangeeft: “Als hij in de duisternis wandelt en geen licht heeft; de Heere heeft mij verlaten en vergeten; mijn kracht heeft mij verlaten; ik zit in de duisternis,” enz., waar van angst, benauwdheid, verberging van het vriendelijk aangezicht van God gesproken wordt; hetgeen de gelovigen dikwijls ervaren hebben, zoals men vele malen in de Psalmen ontdekken kan.

Op zulk een wijze verliest de zondaar het vertrouwen in zichzelf, en blijft er niets meer voor hem over, dan God en Zijn vrije ontferming; vandaar moet hij alles verwachten, dewijl hij niets van zichzelf te verwachten heeft.

Bij Job kwamen beiden tegelijk, de uitwendige en de inwendige beroving. Hij werd eerst plotseling van al zijn bezittingen en daarna ook van zijn inwendige blijdschap en kracht beroofd; hij ondervond de verschrikkingen Gods, zodat hij bijna vertwijfelde. En, waren de discipelen niet bijna in dezelfde toestand, toen zij het dode lichaam van Jezus aan het kruis aanschouwden en met Hem nu ineens alles verloren hadden? Ja, ziet, wat ondervond Hijzelf aan het kruis, toen Hij lichamelijk van elke verkwikking beroofd en zelfs naar de ziel van God verlaten was?

Een christen mag zich alzo niet verwonderen, als hij allerlei berovingen ondergaat, daar Jezus Zelf Zich die allen heeft willen laten welgevalen. Menigmaal komt die beroving plotseling, en houdt zij ook even spoedig op, terwijl een heerlijke rijkdom in haar plaats treedt; maar meestal komt zij van lieverlede, zodat men hoe langer zo meer afneemt en minder wordt, en het gaat als met Petrus: “Toen gij jonger waart, gorddet gij uzelf en wandeldet waar gij wildet; maar wanneer gij oud geworden zult zijn, zo zult gij uw handen uitstrekken en een ander zal u gorden en brengen waar gij niet wilt.”

“De jongen worden moede en mat en de jongelingen vallen; maar die de Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen, zodat zij opvaren met vleugelen als de arenden,

zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden.” De beroving komt ook voor in onderscheiden mate, zodat deze of gene nog iets gelaten wordt, waaraan hij nog steun heeft, hetzij dan een belofte of de levende herinnering aan vroegere ervaringen en dergelijke.

Anderen wordt alles ontnomen, zodat het wezenlijk verbazend is, en zij met Heman, Psalm 88, zeggen moeten: “Ik ben gerekend met degenen, die in de kuil nederdalen, ik ben geworden als een man, die krachteloos is, afgezonderd onder de doden, gelijk de verslagenen, die Gij niet meer gedenkt.”

Alzo leidt de Heere Zijn volk in de woestijn, waar zij geen uitwendige, tastbare steun hebben, zoals de kinderen Israëls; maar Hij doet dit alleen, om vriendelijk met hen te spreken, om hen van al het zelfvertrouwen te ontleiden, en hen tot een bloot vertrouwen op Hem te brengen, gelijk Paulus zegt: “Maar dit geschiedde, opdat wij niet op onszelf vertrouwen zouden.”

Dat is een sterke aansporing tot ootmoed, en maakt dat men voor zelfverheffing bewaard blijft; want het is alles slechts geleend goed, dat niemand zo zeker bezit, dat het hem niet zou kunnen ontnomen worden, als hij begint met zich op zijn gaven te verheffen. “Wat hebt gij, o mens! dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ontvangen hebt, wat roemt gij dan, alsof gij het niet ontvangen had?”

Werd Paulus niet een doorn in het vlees en een engel des satans gegeven, die hem met vuisten sloeg, opdat hij zich niet verheffen zou? Zelfverheffing, waardoor de mens waant vroom te zijn, is een gevaarlijk verschijnsel, en maakt het twijfelachtig, of er wel een vonkje van echte genade aanwezig is. Zijt niet hoog gevoelende, maar vreest, en die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle. Als iemand verbroken zal worden (Spr. 18:12) zal zich eerst zijn hart verheffen. Maar aan de andere zijde ligt daarin ook voor de armen en beroofden een zalige troost. God kan mij ook wel weder oprichten; want in het andere vers zegt Salomo ook: “Wie tot ere komen wil, moet eerst lijden.” Ja, is het niet des Heeren wijze van doen, om de volle vaten ledig te laten en de hongerigen met Zijn goederen te vullen?

Deze woestijn was ook niet overal even woest; want een dagreize verder ligt Rafidim, waar thans vele aangename tuinen zijn, die voor de aldaar wonende monniken een onderhoud opleveren. Israël moest er intreden, dewijl God hen geheel en al aan Hem wilde gewennen.

De Kerk van Christus is ook over het algemeen voor enige tijd in de woestijn; namelijk dan, als allerlei dwaalleer de overhand neemt en het reine Woord zeldzaam wordt, als een verzoeking tot lichtzinnigheid, wereldse brooddronkenheid en Godvergetenheid vermeederen, als een zware vervolging met verachting der vromen ontstaan, als de tijd van de algemene afval aanbreekt, als de wijze met de dwaze maagden slapen en de vurige ijver der Godzaligheid dreigt uit te doven.

En in dit opzicht mag onze tijd wel onvruchtbaar heten, bij al het geschreeuw, dat er met zendeling- en Bijbelgenootschappen gemaakt wordt. Maar wie verstaat onze tijd en zijn tekenen, waar wij alles te hopen en alles te vrezen hebben?

Overigens komt het mij merkwaardig voor, dat het woord woestijn in het Hebreeuws van een woord afstamt, dat spreken en ook leiden betekent, zodat in de woestijn en onder de leiding te zijn, in die taal tamelijk op hetzelfde neerkomt. Hij, die niets meer

bezit dan Christus, is in de beste toestand, al mogen anderen buiten Hem nog veel hebben, waarop zij bouwen en vertrouwen.

Hij zal toch Zijn Gemeente op deze Rots bouwen, en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen. “De blinden,” staat er, Jes. 42, “zal Ik leiden door de weg, die zij niet geweten hebben. Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken en het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen en Ik zal hen niet verlaten.”

De woestijn nu, waar Israël zich legeren moest, droeg de naam Sin, waarin ook de berg Sinai lag, die daarnaar genoemd werd. Die naam betekent een doorn en prikkel, ook vijandschap. Vermoedelijk waren in deze woestijn vele doornbossen, gelijk ook Mozes een brandende gezien heeft, toen hij geroepen werd Israël te verlossen. En dat bemoeilijkte hun reis.

Zo zeggen wij immers ook: “Ik moet mij dikwijls aan doornen wonden.” Paulus spreekt van een doorn in het vlees, die hem natuurlijk grote smarten veroorzaken moest. Maar het ware goed geweest, als alleen de woestijn en niet ook zij, die haar bewandelen, de naam van doornen verdiend hadden. Maar hoe dikwijls toonden zij stekelige doornen te zijn, vol toorn tegen Mozes en ook tegen God Zelf.

Paulus schildert het leven van de natuurlijke mens als in boosheid en haat, hatelijk zijnde en elkander hatende, en zou de ervaring hem kunnen wederleggen, en beweren dat de mensen nu niet meer zijn, die zij waren? De klachten over gebrek aan liefde in de wereld en zelfs onder de ware christenen zijn maar al te zeer gegrond. Intussen mogen zij, die de klaagtoon aanheffen, wel toezien, of zij niet zelf aanleiding daartoe geven.

Maar de liefde is van het grootste gewicht; want “wie in de liefde blijft, die blijft in God en God in hem.” Maar zij is uit God en niet uit onszelf, en hij alleen die uit God geboren is, heeft lief. Paulus geeft aan de liefde zelfs de voorkeur boven het geloof en de hoop, omdat de laatsten ophouden en de liefde eeuwig blijft. Zij maakt het eigenlijke beeld Gods uit; want God is liefde.

Doch dat beeld hebben wij verloren en zijn prikkelende doornen geworden, gelijk dit dan ook bij gelegenheid openbaar wordt; maar wij mogen het niet blijven, wij moeten in de ware olijfboom ingeënt en olijftakken worden, elkander hartelijk leren liefhebben. Doornen zijn ook het beeld van allerlei verzoeking, en de Heere Jezus gebruikt ze als een beeld van de zorgvuldigheden dezer wereld, van de verleidelijke rijkdom en vele begeerlijkheden, die het zaad des Goddelijken Woords verstikken.

Daarom vermaant ook Petrus, de lenden des gemoeds te omgorden, gelijk iemand zijn klederen omgordt, opdat zij niet aan de doornstruiken blijven hangen en scheuren. Doornen beelden ook allerlei lijden af, en vooral het lijden, dat een ieder afzonderlijk opgelegd is, waarom Jezus niet slechts in het algemeen over de noodzakelijkheid van het opnemen van het kruis spreekt, maar er ook op wijst, dat een ieder zijn kruis dagelijks op zich nemen moet, iets, dat een smartelijke doorn gelijkt, maar voor de christen heilzaam is.

Ja, herinneren doornen niet ook aan de vloek, die de zonde heeft teweeggebracht, om welke God de aarde vervloekt heeft, zodat zij doornen en distelen zou voortbrengen, onder welke vloek de menselijke natuur ligt. Maar herinneren zij niet ook tegelijk aan Hem, Die met doornen gekroond werd, daar Hij voor ons een vloek werd, om ons van de vloek te verlossen?

Zo herinneren ook de doornbossen, in welke de kinderen Israëls verkeerden, aan de genade des Heeren; want zulk een doornbos was het, waarin de Heere in dezelfde woestijn verscheen en verlossing beloofde.

Mozes dacht daaraan gedurig, zodat hij nog veertig jaren daarna in zijn afscheidszegen spreekt, als hij (Deut. 33:16) zegt: “De goedgunstigheid desgenen, die in de braambos woonde, come op het hoofd van Jozef en op de schedel des afgezonderden van zijn broederen.”

Mochten boetvaardige zielen in het gevoel hunner zonde niet slechts verootmoedigd, maar ook aan Hem herinnerd worden, die ze droeg, en zich te vaster aan de Geneesmeester houden, naarmate zij Hem meer behoeven. Eindelijk behoort het ook tot de beloften, als er in Hosea gezegd wordt: “Ziet, Ik zal uw weg met doornen betuinen, en Ik zal een heiningmuur maken;” om hen namelijk tot het besluit te brengen: “dat zij hun paden niet meer zullen vinden – ik zal heengaan en keren weder tot mijn vorige man; want toen was mij beter dan nu.”

En welk een nuttige doornheg is dit; want wat kan een mens heilzamer wedervaren, dan dat hij verhinderd wordt, zijn boze weg voort te zetten en genoodzaakt is, de goede in te slaan, al waren dan ook de doornen, die hem daartoe brengen, nog zo prikkelend, en gold het ook al van hem: “Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan.”

Hoe nuttig was het voor de moordenaar, om aan het kruis te komen; voor de blinde, om alzo geboren te zijn; voor Jona, om door de vis verslonden te worden; voor koning Manasse, om in ketenen en banden te komen; daarom mag het wel heten: “Dien Ik liefheb, kastijd Ik.” Het is geen goed teken, als het de mens naar het uitwendige naar wens gaat, en hij ook niet inwendig aangevochten wordt; want David ziet met recht de trouw Gods in de verootmoedigingen, waardoor hij wijs werd.

Tot een stekende doornheg moeten de zonden de mens worden, zodat hij er zich gaarne van afwendt; zo moet hem de wet worden, om hem als een harde tuchtmeester tot Christus te drijven; zo moeten hem de inwendige ellende en treurigheid worden, om hem verlangend te doen uitzien naar, en ontvangbaar te maken voor de troost, die het Evangelie hem aanbiedt.

God kan genoeg doornheggen planten, die zo scherp en dicht zijn, dat de mens zich genoodzaakt ziet naar den Heere te vragen, en wel hem, die het alzo mag gebeuren. Is hij op de rechte weg gebracht, hoe nuttig zijn dan die doornheggen, als zij slechts dienstbaar zijn, om hem op de rechte weg te houden, al ware die dan ook zeer pijnlijk.

Daartoe dient bij de een een zwak lichaam, bij de ander een huiselijk kruis, bij een derde weder iets anders, hetwelk hen gedurig noodzaakt om op den Heere te zien, waartoe òf de nood òf de liefde hem dringen moet. Gedurig is er iets, dat de christen klein houdt en hem voor het hoogklimmen bewaart, hetzij dan een doorn in het vlees, of een engel des satans met vuistslagen.

Ach, mochten toch altijd al onze wegen met doornen omtuind worden, als ons maar de ene weg openstaat. Klokken, die goed moeten lopen, moeten niet slechts opgewonden worden, maar hebben ook een drukking en een gewicht nodig; en kinderen, die goed gedijen zullen, behoeven de tucht. Paulus droeg te allen tijde overal het sterven van Jezus Christus in zijn lichaam om, en was bezwaard, zolang hij in deze tabernakel woonde.

Asaf begeert er geen acht op te geven, al versmachten ook ziel en lichaam, als de Heere slechts zijn troost en zijn deel is.

In ons teksthoofdstuk wordt alleen het naamregister der legerplaatsen opgegeven, en geenszins wat daar gebeurd is. Wat hier gebeurd is, vinden wij in Exodus 16. Zij waren nu een maand op reis; want de vijftiende der andere, dat is april, kwamen zij daar aan. De Joden hadden tweeërlei Nieuwjaar, namelijk het kerkelijk jaar, dat met Pasen begon, en het burgerlijke, dat met september een aanvang nam.

In de christelijke kerk is iets dergelijks, hoewel de christelijke vrijheid zich daaraan niet bindt; want het christelijke kerkjaar begint met de eerste advents-zondag, gelijk het burgerlijke met de eerste januari. Bij de Joden was het een Goddelijke instelling, en alzo verbindend; met het laatste is dit niet het geval; nochtans is het een zeer loffelijk gebruik, dewijl in het algemeen alle christelijke feesten niet naar een Goddelijke instelling of bevel zijn ontstaan, en toch door de christenen uit liefde tot God gevierd worden.

De Nieuw-Testamentische gemeente is Sara, de vrije, die zich geen wet wil laten maken met bestemde sabbatten, nieuwe manen en dagen, omdat dit alles is de schaduw van hetgeen toekomstig was, terwijl het lichaam zelf is Christus. Col. 2:17. Daaraan moet zij voortdurend vasthouden; terwijl zij dit doet en in het algemeen aan geen wetten onderworpen is, onderwerpt zij zich door de liefde en kracht der Goddelijke natuur, die zij deelachtig geworden is, aan alle, niet alleen Goddelijke geboden, maar ook menselijke inzettingen, als zij echt christelijk en overeenkomstig het Woord zijn. Maar onder het Oude Verbond was alles wet, zelfs tot de kleding toe.

Het was zeer gepast, dat het kerkjaar met de verlossing begon; maar beiden, het begin van het jaar en het Pascha, waren slechts voorbeelden der verlossing door Christus en van het Nieuw-Testamentische Pascha. In deze maand nu was de uit Egypte medegenomen mondbehoefte opgeteerd. Dat zij verteerd was, was niet zo zeer te verwonderen, maar wel, dat zij zolang geduurd had. Dat is zonder een verborgen zegen Gods niet te begrijpen, hoewel die verborgen zegen ook niet te verklaren, of te begrijpen is. Maar wat is er te verklaren of te begrijpen? Is men in staat om aan te wijzen, hoe het toegaat, dat eindelijk de korenaar met korrels gevuld wordt, of hoe er uit één geplante aardappel zovelen worden.

En moest dit natuurlijke verschijnsel ons niet in een even grote verbazing brengen, alsof wij dat wonder aanschouwd hadden, toen onder de zegenende handen van Jezus weinig brood alzo vermenigvuldigd werd, dat het tot verzadiging ener grote menigte mensen diende? Maar hebben wij geen verstandig hart, dan zal noch dat wonder, noch die natuurlijke gebeurtenis ons treffen. Lezen wij, hoe het water te Kana door het woord van Jezus in wijn herschapen werd, dan verwonderen wij er ons over.

Maar is het ons dan begrijpelijker, hoe het komt, dat het water, terwijl het de kanalen van de wijnstok doorloopt, in druiven, en in dezen tot wijn gemaakt wordt? Men moge beweren zo verstandig te zijn als men wil, men kan het ene zo min als het andere verklaren, men kan zijn blindheid daarmee bewijzen, dat men op beiden geen acht geeft.

Als het meel in de fles en de olie in de kruik van de weduwe te Zarfat niet verminderden, hoewel zij dagelijks daarvan gebruikte, dewijl het haar enig

voedingsmiddel was, zo verwonderen wij ons daarover, en zouden wel willen vragen: hoe is dat wel toegegaan? Vooral daar het nooit weder gebeurd is. Maar God kan nog soortgelijke dingen doen, hoewel op onmerkbare wijze. Geliefden! hebben wij niet weleens een jaar beleefd, dat de levensmiddelen niet alleen zeer slecht gegroeid waren, maar er ook weinig voedende kracht in was, zodat het woord van de profeet Haggai (1:6) vervuld werd: "Gij eet, maar niet tot verzadiging!" en hij voegt er bij: "Gij kleedt u, maar niet tot uw verwarming, en die loon ontvangt, die ontvangt die loon in een doorgeboorde buidel." Maar wij hebben ook tijden beleefd, dat wij door zware oorlogen zoveel mee-etters aan mensen en dieren kregen, dat een duurte in de levensmiddelen onvermijdelijk scheen. Zij werd nochtans niet gevoeld, en velen wisten niet, wat zij zeggen moesten, toen zij in het voorjaar nog van alles overvloed hadden; maar de verstandigen zagen in dit alles de goede en zegenende hand Gods.

Deze wonderbare goedertierenheid openbaarde zich ook onder de kinderen Israëls in hun uit Egypte medegenomen mondvoorraad. Het is ongelooflijk, dat zij zoveel zouden hebben kunnen medenemen, als tot voeding van zulk een grote menigte mensen een maand lang nodig was; en toch strekte het zolang. Kan God dieren de ganse winter door zonder voedsel onderhouden, waarom zou Hij dat ook niet bij mensen kunnen doen, indien Hij wilde?

Dat was ook het enige wonderwerk niet; maar hoe merkwaardig is het, dat niet slechts hun klederen in het algemeen niet versleten; maar ook in het bijzonder dat gedeelte, dat zij het meest moesten gebruiken, namelijk hun schoenen; en zou ik daarbij niet moeten opmerken, hoe immers nog gedurig bij zulk een zorgvuldigheid de een minder kledingstukken verslijt en voedsel behoeft dan een ander.

O zekerlijk waren de kinderen Israëls in de woestijn van wonderen omringd, maar wij zijn het niet minder; hadden wij er slechts ogen en oren voor. De behoefte maakt de mensen verstandig, geslepen en geschikt. Immers men zou gedacht hebben, dat de kinderen Israëls in zulk een lang tijdperk, waarin zij geen kunst en bezigheden beoefenden noch behoeften, wel halve wilden geworden zouden zijn, en alle kunsten en bekwaamheden verloren hebben; maar neen.

Zij vervaardigden de kostbaarste en fijnste goudwerken en de kunstigste tapijten en klederen, hoewel niet tot hun eigen gebruik, maar alles ten dienste des Heeren. En hoe kwamen zij aan deze kennis? "Ik heb hem vervuld," zegt de Heere (Exod. 31), "met de Geest Gods, met wijsheid en met verstand en met wetenschap, namelijk in alle handwerk," zelfs zoverre, dat Mozes goud in poeder wist te veranderen, een wetenschap, die lang daarna onbekend was, zodat men het voor onmogelijk hield.

"O Heere!" roept David, "hoe groot zijn Uw werken, hij die ze opmerkt, vindt zijn lust daarin, hij vindt de aarde vol van Zijn goedertierenheid." Want Hij is het immers ook, Die volgens Jes. 45, het licht formeert en de duisternis scheidt, Die de vrede geeft en het kwade scheidt, en Die verzekert, dat er buiten Hem niets bestaat.

Maar al moge de mondvoorraad der kinderen Israëls ook boven verwachting lang geduurd hebben, zo was hij nu toch geheel verteerd, en dat wel niet in Elim, waar de vruchten der palmbomen nog enig voedsel verschaft hadden, maar in de woestijn, waar niets dan doornen groeiden, als er nog iets groeide. Daarom ziet, welk een nood! Niets

te eten en daarbij volstrekt geen middel om zich iets te verschaffen – dat mag grote nood en behoefte heten.

Welk een grote behoefte hadden zij in zulk een nood aan zulk een God, als zij in Jehova wezenlijk hadden, hoewel zij het niet altijd erkennen. Hadden zij het erkend, hoe getroost en blijmoedig zouden zij geweest zijn. Maar hoe gedroegen zij zich jegens God en hoe gedroeg Zich God jegens hen?

Genoeg, laat ons hier afbreken, om, als de Heere wil, eerlang de leidraad weder op te nemen, om deze wonderbare geschiedenis verder te overdenken. “Wat is de mens”, vraagt Job, hoofdst. 7, “dat Gij hem groot acht, en dat Gij uw hart op hem zet, en dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond.” Wat beweegt Hem daartoe? Wat anders dan Zijn eeuwige liefde? Deze liefde des Vaders en de genade des Zoons en de gemeenschap des Heiligen Geestes zij met ons allen. Al gaat het dan ook door een woestijn, al is het dan ook, dat alle zinnelijke steun verbrijzeld wordt en als kaf voor de wind verdwijnt, zo gaat het toch naar Kanaän. Uw goede Geest geleide ons in een effen land, en neme ons eindelijk op in Uw heerlijkheid. Amen.